

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка

Природничо-географічний факультет
Кафедра загальної та регіональної географії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан природничо-географічного факультету

Л.П. Міронець

« 29 » серпня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА ПЕДАГОГІЧНОЇ (ВИРОБНИЧОЇ) ПРАКТИКИ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Галузь знань: 01 Освіта

Спеціальність: 014 Середня освіта (Географія)

Назва освітньо-професійної програми: Середня освіта (Географія. Англійська мова)

Ступінь вищої освіти: бакалавр

Факультет: природничо-географічний

Погоджено науково-методичною
комісією природничо-географічного
факультету

« 29 » серпня 2025 р. Голова

(Міронець Л.П., к.пед.н, доцент)

Розробник: Король Олена Миколаївна кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри загальної та регіональної географії

Робоча програма практичної підготовки розглянута на засіданні кафедри загальної та регіональної географії

Протокол № 1 від “28” серпня 2025 року.

1. **Опис навчальної дисципліни**

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 9	Галузь знань <u>01 Середня освіта</u> (шифр і назва)	Обов'язкова	
	Спеціальність (професійне спрямування): <u>014 Середня освіта</u> (<u>Географія</u>)	Рік підготовки:	
		4-й	
Загальна кількість годин – 270		Семестр	
		8-й	
		Лекції	
		год.	год.
		Практичні, семінарські	
		год.	год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		270 год.	год.
		Консультації:	
		год.	год.
		Вид контролю: залік – 2 год.	
	Освітній ступінь: бакалавр		

ВСТУП

Професійна підготовка майбутнього вчителя, формування його педагогічних здібностей здійснюється в процесі навчальної діяльності, важливою частиною якої є педагогічна практика, яка забезпечує інтеграцію знань та їх застосування. Педагогічна практика посідає особливе місце у системі підготовки майбутніх учителів географії і біології та здоров'я людини. Діяльність студентів у період практики є аналогом професійної діяльності вчителя, вміщує в собі всі її види та функції.

Під час практики студенти повинні ознайомитись з основними функціями педагогічної діяльності вчителя географії і біології та здоров'я людини, спостерігати і аналізувати його діяльність на уроках та у позаурочний час. Студенти мають змогу реалізувати отримані під час освітнього процесу фахові та психолого-педагогічні знання і вміння. У них є можливість моделювати освітній процес, реалізовувати на практиці створені моделі та оцінювати їх ефективність.

Програма педагогічної практики передбачає формування методологічної культури майбутніх учителів географії і біології та здоров'я людини, яка втілюється у володінні системою методів навчання, технологією передачі знань та рівнем сформованості вмінь контрольної-оцінювальної діяльності.

Педагогічна практика має за кінцеву мету спрямувати студентів на творчий пошук та самовдосконалення на шляху до оволодіння високим рівнем професіоналізму.

Проведенню виробничої педагогічної практики в ЗЗСО на природничогеографічному факультеті передують курси методики навчання географії та методики навчання біології та здоров'я людини, методики виховної роботи (роботи класного керівника), загальної та вікової психології, педагогіки тощо.

МЕТА І ЗАВДАННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Мета виробничої педагогічної практики з географії на 4 курсі – через практичні дії опанувати теоретичним матеріалом з географії і біології та здоров'я людини, набути необхідних професійних навичок майбутнього вчителя, оволодіти основними функціями педагогічної діяльності педагога та сформувати його професійні вміння.

Виробнича педагогічна практика покликана навчити студентів застосовувати отримані знання в університеті зі спеціальних дисциплін на практиці.

Основні завдання виробничої педагогічної практики:

1. Поглибити і закріпити теоретичні знання з шкільної курсів географії і біології та здоров'я людини і методик їх навчання.
2. Навчити студентів спостерігати і аналізувати освітній процес у ЗЗСО з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей дітей.

3. Навчити студентів планувати типи уроків з географії і біології та здоров'я людини.
4. Сформувати навички самостійної підготовки до проведення уроків та позакласних заходів з географії і біології та здоров'я людини.
5. Підготувати студентів до проведення різнотипних уроків із застосуванням ефективних методів і прийомів навчання.
6. Сформувати контрольню-оцінювальну діяльність вчителя-фахівця.
7. Удосконалювати вміння планувати навчальний процес.
8. Формувати вміння проводити аналіз та самоаналіз уроків географії і біології та здоров'я людини.
9. Розвивати інтерес до педагогічної професії, до вивчення студентами передових педагогічних технологій.
10. Сформувати у студентів-практикантів вміння проводити науководослідну роботу.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні оволодіти наступними **програмними компетентностями**:

ЗК 4. Здатність працювати в команді.

ЗК 5. Здатність до професійного спілкування державною та англійською мовами.

ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 8. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК 9. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ПК 2. Здатність здійснювати виховання на уроках і в позакласній роботі, виконувати педагогічний супровід процесів соціалізації учнів та формування їхньої культури.

ПК 5. Здатність реалізовувати ефективні підходи (особистісно орієнтований, діяльнісний, компетентнісний) до викладання іноземної мови на підставі передового вітчизняного й міжнародного досвіду.

ПК 13. Здатність реалізовувати краєзнавчий підхід на уроках географії, у позакласній і позашкільній роботі з учнівською молоддю.

ПК 14. Здатність доцільно застосовувати сучасні методи й освітні технології навчання, створювати навчально-методичне забезпечення (обладнання) для проведення занять з фахових дисциплін.

ПК 15. Здатність комунікувати з колегами у галузі географії, англійської мови і методики їх навчання щодо наукових та освітніх досягнень як на загальному рівні, так і на рівні спеціалістів, здатність робити усні та письмові звіти, обговорювати наукові теми державною та англійською мовою.

ПК 17. Здатність застосовувати теоретичні знання для формування практичних навичок під час проведення навчальних та виробничих практик. Використовувати професійно-орієнтовані знання й практичні навички з географії, англійської мови для дослідження природних та соціальних явищ і процесів, природних об'єктів.

Передумови для вивчення дисципліни

Перед вивченням навчальної дисципліни студенти мають оволодіти знаннями з географічних дисциплін, біології та здоров'я людини, педагогічних дисциплін, психології, методик навчання географії і біології та здоров'я людини.

Результати навчання за дисципліною

ПРН 1. Знає закономірності розвитку особистості, вікові особливості учнів, їхню психологію та специфіку сімейних стосунків.

ПРН 2. Знає та розуміє принципи, форми, сучасні методи, методичні прийоми навчання предмета в закладах загальної середньої освіти (рівень базової середньої освіти).

ПРН 3. Уміє оперувати базовими категоріями та поняттями спеціальності.

ПРН 4. Добирає і застосовує сучасні освітні та інформаційні технології та методики для формування предметних компетентностей учнів і здійснює самоаналіз ефективності уроків.

ПРН 5. Здатний проектувати психологічно безпечне й комфортне освітнє середовище, уміє виявляти булінг серед учнів та протидіяти йому, організовувати співпрацю учнів та комунікацію з їхніми батьками.

ПРН 13. Демонструє знання та розуміння на базовому рівні можливостей використання апаратної і програмної складових інформаційної системи, ГІС-технологій в географічних, філологічних, педагогічних та психологічних науках.

ПРН 18. Застосовує здобуті теоретичні знання для формування практичних навичок під час проведення навчальних та виробничих практик.

ПРН 19. Володіє сучасними методами та прийомами навчання географії та англійської мови в закладах освіти;

ПРН 20. Володіє комунікативною компетентністю з української та англійської мов (лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний компоненти відповідно до загальноєвропейських рекомендацій із мовної освіти), здатний удосконалювати й підвищувати власний компетентнісний рівень у вітчизняному та міжнародному контексті.

ОРГАНІЗАЦІЯ І ЗМІСТ ВИРОБНИЧОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ Згідно навчального плану виробнича педагогічна практика на 4 курсі бакалаврату 8 семестрі (тривалість практики – **6 тижнів**). Під час практики студенти повинні відвідувати уроки, які проводяться вчителями ЗЗСО та студентами-практикантами, проводити пробні та залікові уроки, виготовляти дидактичні матеріали та унаочнення, вести позакласну роботу з географії та англійської мови. За результатами практики виставляється диференційований залік. По закінченню виробничої педагогічної практики в університеті проводиться підсумкова конференція, на якій студенти звітують про результати проходження практики, діляться своїми враженнями та висловлюють пропозиції щодо вдосконалення практики.

ОСНОВНІ ВИДИ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ-ПРАКТИКАНТІВ

1. Ознайомлення з ЗЗСО, кабінетом географії і біології та здоров'я людини, його обладнанням, технічними засобами та картографічними матеріалами.
2. Ознайомлення з документацією вчителів географії та англійської мови: тематичними планами, поурочними планами, класними журналами.
3. Спостереження за методикою проведення уроків географії та англійської мови вчителями, знайомство з особливостями їх педагогічних технологій.
4. Складання індивідуального плану на період практики.
5. Робота з необхідною методичною літературою.
6. Підготовка до проведення уроків географії та англійської мови (отримання консультацій від методистів та вчителів ЗЗСО, написання планів конспектів, виготовлення унаочнень, дидактичних матеріалів).
7. Проведення уроків географії та англійської мови з наступним самоаналізом.
8. Розробка сценарію та проведення позакласних заходів з географії та англійської мови.
9. Самостійне написання планів-конспектів до уроків географії та англійської мови.
10. Відвідування уроків інших студентів-практикантів та участь у їх аналізі.
11. Оформлення та здача звітної документації.

ЗМІСТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Педагогічна практика складається з:

1. організаційної роботи;
2. навчальної роботи;
3. позакласної роботи;
4. науково-дослідної роботи;
5. профорієнтаційної роботи.

До змісту організаційної роботи студента-практиканта належать:

1. ознайомлення зі специфікою діяльності ЗЗСО даного типу (загальноосвітньої, ліцею, гімназії тощо);
2. ознайомлення зі шкільною документацією, планом навчальної і виховної роботи, планом роботи класного керівника.
3. вивчення класу, в якому студент буде проходити практику.

До змісту навчальної роботи студента-практиканта належать:

1. вивчення матеріалів кабінету географії, плану відкритих уроків, методичні розробки;
2. складання індивідуального плану на період практики;
3. складання тематичного плану уроків на основі планів вчителів;
4. планування окремих уроків;
5. проведення уроків із дотриманням психолого-педагогічних, методичних і гігієнічних вимог до уроку;
6. відвідування уроків учителів та студентів-практикантів;
7. проведення предметного й комплексного аналізу відвіданих уроків;
8. проведення психолого-педагогічного аналізу уроку;
9. оволодіння вміннями виховання учнів на уроці географії та англійської мови;
10. виготовлення наочних посібників, роздавального дидактичного матеріалу;
11. проведення додаткових занять із невстигаючими;
12. участь у роботі у підсумкових заходах із педпрактики;
13. звітування про проходження педагогічної практики.

До змісту позакласної роботи студента-практиканта належать:

1. проведення консультацій з предмету;
2. вивчення системи роботи вчителя географії та англійської мови, спрямованої на формування в учнів стійкого інтересу до предмету;
3. спостереження та аналіз окремих видів позакласної роботи, що проводять вчителі школи;
4. планування позакласної роботи;
5. підготовка та проведення запланованої позакласної роботи;
6. відвідування й аналіз позакласних заходів, які проводять студенти;
7. допомога в обладнанні кабінету географії та англійської мови (виготовлення таблиць, схем, стендів, виготовлення дидактичних матеріалів тощо).

До форм позакласної роботи з географії належать:

1. Змагання, конкурси та вікторини.
2. Походи та екскурсії.
3. Уявні мандрівки та подорожі.
4. Географічні ігри, естафети.
5. Випуск географічних газет та журналів.

До змісту науково-дослідної роботи студента-практиканта належать:

1. проведення тестування учнів із метою виявлення рівня володіння знаннями з географії та англійської мови;

2. вивчення наукової методичної літератури з метою удосконалення своєї роботи, теоретичного осмислення реального навчального процесу; 3. виступи на методичних семінарах студентів-практикантів;
4. проведення спостережень з метою вивчення та узагальнення досвіду вчителів у викладанні географії та англійської мови;
5. проведення досліджень, необхідних для написання кваліфікаційної роботи.

До форм профорієнтаційної роботи студента-практиканта належать:

1. організація екскурсій учнів на природничо-географічний факультет та до Ботанічного саду;
2. показ відеофільму та презентацій про університет та природничо-географічний факультет;
3. поширення профорієнтаційного матеріалу учням старших класів (флаєри, календарики, рекламні буклети тощо);
4. проведення тематичних бесід і виховних годин з профорієнтаційної тематики або організація зустрічі адміністрації факультету з учнями та їх батьками.

ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИРОБНИЧОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Організацію, контроль та методичне керівництво виробничою педагогічною практикою здійснюють керівник практики з географії, методисти з фаху (географії та англійської мови), педагогіки та психології.

Керівництво практикою на кафедрі загальної та регіональної географії здійснює керівник практики.

Обов'язки керівника практики:

- забезпечує організацію та проведення практики;
- здійснює попередній розподіл студентів на практику;
- проводить інструктаж для студентів про порядок проходження практики;
- складає програму проходження студентами практики, виносить питання на обговорення кафедри, яка на відповідному засіданні схвалює її;
- визначає бази виробничої практики, узгоджуючи й домовляючись з адміністраціями ЗЗСО разом із відділом практики університету;
- забезпечує розподіл методистів географії, англійської мови, педагогіки та психології;
- організовує та проводить настановну й підсумкову конференції з педагогічної практики;
- здійснює загальний та безпосередній контроль із педпрактики;
- приймає звітну документацію студентів та звіти методистів;

підбиває підсумки педагогічної практики на кафедрі й готує звіт; звітується про стан проходження студентами педпрактики на засіданні вченої ради природничо-географічного факультету.

Методист з фаху виконує таку роботу:

- відповідає за практику закріпленої за ним групи студентів;
- бере участь у проведенні настановної та підсумкової конференцій;
- організовує взаємовідвідування студентами уроків один одного та їх аналіз;
- відвідує залікові уроки студентів та заліковий захід із предмета;
- аналізує документацію, подану студентами;
- складає звіт про підсумки педпрактики і подає його відповідальному методисту в триденний термін;
- готує студентів до виступів на підсумковій конференції;
- бере участь у проведенні диференційованого заліку з педагогічної практики на засіданні кафедри.

Орієнтовний план проведення настановчої конференції:

1. Виступ керівника практики на факультеті про зміст, цілі та завдання практики.
2. Ознайомлення студентів-практикантів про хід виконання завдань із педагогіки (доповідає методист кафедри педагогіки).
3. Ознайомлення студентів-практикантів про хід виконання завдань із психології (доповідає методист кафедри психології).
4. Виступи методистів фахових кафедр (кафедри загальної та регіональної географії, кафедра іноземних мов).
5. Розподіл студентів на практику.

З метою контролю та на допомогу методистам один із студентів призначається старостою групи в конкретному навчальному закладі.

Староста групи студентів-практикантів зобов'язаний:

у перший тиждень подати керівнику практики на кафедру загальної та регіональної географії графік та розклад дзвінків і уроків за схемою:

Дні тижня	Студент, який проводить урок	учитель	клас	урок	час проведення	номер каб.
понеділок						
вівторок						
середа						
четвер						

п'ятниця						
субота						

- прозвітувати в перші два дні про своєчасну явку студентів на бази практики;
- вести облік відвідування студентами-практикантами ЗЗСО;
- здійснювати постійний зв'язок із керівником практики та методистами про проведення відповідних консультацій.

Обов'язки студента-практиканта:

- сумлінно й відповідально готуватися до проведення уроків та позакласного виховного заходу;
- подати звітну документацію з педпрактики на перевірку за два дні до її завершення;
- звітувати про стан проходження виробничої педагогічної практики на підсумковій конференції з педпрактики.

Студент-практикант має право:

- одержувати всі необхідні консультації від методистів кафедр загальної та регіональної географії, загальної біології та методики її навчання, біології людини, хімії та МНХ, педагогіки, психології, учителів ЗЗСО;
- виносити пропозиції щодо вдосконалення організації та проведення практики.

Обов'язки методиста з педагогіки:

- бере участь у настановчій та підсумковій конференціях;
- забезпечує групову та індивідуальну методичну роботу зі студентами;
- проводить консультації з питань педагогічної діагностики розвитку особистості учня, методики виховної та навчальної роботи в школі;
- відвідує й аналізує виховні заходи та виховну роботу;
- оцінює педагогічну практику із занесенням оцінки в атестаційний лист.

Обов'язки методиста з психології:

- бере участь у настановчій та підсумковій конференціях;
- проводить конференції з питань вікових особливостей учнів старшого шкільного віку, методики вивчення особистості школяра, класного колективу, психолого-педагогічного аналізу уроку, вивчення пізнавальних інтересів учнів, їх творчих умінь, їх рівня абстрактного й образного мислення;
- контролює виконання завдань із психології;
- оцінює психолого-педагогічну характеристику студента, складеного на учня, та індивідуальні завдання з психології в атестаційному листку.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Студенти проходять виробничу педагогічну практику на базах ЗЗСО м. Суми. У разі виробничої необхідності за умов погодження з адміністрацією ЗВО та дирекцією ЗЗСО – за межами міста та області. Термін практики – 6 навчальних тижнів. За кожним студентом закріплені методисти, в обов'язки яких входять надання методичної, фахової допомоги, контроль за проходженням педагогічної практики, питання виробничої дисципліни.

Упродовж педагогічної практики практиканти **зобов'язані** провести не менше **8** уроків з **географії** та **8** уроків з англійської мови за чинними навчальними програмами, провести активну змістовну позакласну роботу, виконати обов'язки класного керівника.

Кожен конспект уроку погоджується і затверджується вчителем-предметником, у разі відсутності розгорнутого плану-конспекту студент до проведення уроку не допускається.

Робочий день триває від першого до останнього уроку за графіком роботи учнівського колективу, за яким закріплений студент.

Обов'язковим є проведення позакласного заходу, на якому присутні вчитель предметник, представник шкільної адміністрації, однокурсники. Кожен відвіданий методистом з фаху урок підлягає обов'язковому ґрунтовному науково-методичному аналізу. На останньому тижні педагогічної практики студент подає характеристику з місця її проходження, конспекти уроків та позакласних заходів, затверджені та оцінені методистом з фаху та вчителями предметниками. Про проходження виробничої педагогічної практики студент звітує у формі заліку керівнику практики під час затвердження оцінки за виробничу педагогічну практику.

Обов'язки студента у період педагогічної практики

- студент працює **45 години (1,5 кредити) на тиждень, із яких не більше 30 годин – безпосередня робота на базі практики**, своєчасно виконує всю роботу, передбачену програмою педагогічної практики;
- у процесі практики студент веде щоденник практики встановленого зразка, у якому фіксуються результати спостережень за колективом класу, дає аналіз своєї навчально-виховної роботи. В щоденник вносяться відгуки методистів з фаху та вчителів, загальний відгук керівника практики про проходження студентом виробничої педагогічної практики;
- студент дотримується правил внутрішнього розпорядку роботи школи, в якій він проходить педагогічну практику, розпорядження адміністрації школи та керівника практики; у випадку невиконання вимог він може бути усунений від виконання практики;

- стосунки між студентом і вчителем повинні будуватися на основі поваги, такту, взаєморозуміння. Студент повинен подавати приклад організованості, дисципліни, працелюбства;
- в обов'язки старости студентської групи під час проходження практики входить: облік відвідування інших студентів, координаційний зв'язок між студентами та методистами;
- студент, усунений від проходження практики або робота якого визнана незадовільною, вважається таким, що не виконав навчального плану;
- студент здійснює профорієнтаційну роботу з проведенням екскурсії до університету, природничо-географічного факультету з обов'язковою відміткою про це в характеристиці;
- оцінка за практику виставляється за підсумком педагогічної діяльності студента у залікову книжку в розділ «Педагогічна практика».

Позакласна робота студента під час проходження виробничої педагогічної практики

Крім проведення уроків зі своїх предметів, студент-практикант проводить позакласну роботу. **Мета такої роботи** полягає у виробленні інтересів учнів до географії як навчальної дисципліни, формуванні національної самосвідомості почуття людської гідності, відповідальності за долю і майбутнє України. Під час педагогічної практики студент здійснює **профорієнтаційну роботу** з проведенням екскурсії до університету, природничо-географічного факультету. Інформаційні матеріали для профорієнтації студент може отримати в деканаті природничо-географічного факультету.

Схема розробки позакласного залікового заходу з географії та англійської мови:

1. Титульний аркуш із зазначенням навчального закладу та підпорядкування, теми і форми заходу, відомостей про студента-практиканта, прізвища методистів.
2. Мета заходу.
3. Обладнання.
4. Час і місце проведення.
5. Зміст позакласного заходу.
6. Список використаної літератури.
7. Оцінка й відгук (стислий) учителя-предметника про науково-методичний рівень проведення заходу.

ФОРМИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

На останньому тижні педагогічної практики проводиться підсумкова

конференція, до якої готуються викладачі і студенти. Її мета – проаналізувати та узагальнити результати педагогічної практики, визначити успіхи та наголосити на недоліках у її підготовці та проведенні. **Присутність студентів-практикантів та методистів є обов'язковою.**

До проведення підсумкової конференції академічна група готує повідомлення з фотозвітом для сторінок кафедри у Facebook та Instagram про проходження педпрактики у ЗЗСО.

Для оцінювання пріоритетними є досягнення в таких видах діяльності: навчальна робота; позакласна робота зі спеціальності; виховна робота з колективом класу; профорієнтація.

При оцінюванні також враховується:

- сумлінне виконання студентом вимог програми педагогічної практики, обов'язків студента-практиканта;
- дотримання студентом правил внутрішнього розпорядку навчального закладу;
- відсутність зауважень дисциплінарного характеру;
- вчасне подання звітної документації з педпрактики;
- участь у проведенні настановчої та підсумкової конференції.

Критерії оцінювання результатів навчання

№	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента	Кількість балів
1.	<ul style="list-style-type: none"> ☐ вчасно прибули до виробничої бази практики; ☐ сумлінно виконували обов'язки студентів-практикантів; ☐ робочий день студентів-практикантів у навчальному закладі тривав у межах 6 годин; ☐ проводили уроки на високому науково-методичному рівні більшість уроків оцінені на «відмінно»; ☐ апробували раціональні форми роботи на уроках географії, застосовували ефективні методи і прийоми роботи на уроках; ☐ у першій половині практики в присутності одного з методистів провели заліковий позакласний захід із географії і біології та здоров'я людини на високому організаційному та методичному рівні; ☐ відвідали та обговорили виховні заходи інших студентів-практикантів; ☐ займалися взаємовідвідуванням навчальних занять інших студентів-практикантів із наступним їхнім аналізом; ☐ вивчили учнівський колектив; ☐ ознайомилися з досвідом роботи вчителів географії і біології та здоров'я людини; ☐ надали допомогу школі в обладнанні кабінету географії; 	90-100

	☐ якісно підготували та вчасно подали на перевірку звітну документацію з педпрактики; ☐ на високому методичному рівні провели профорієнтаційну роботу.	
2.	☐ сумлінно виконували обов'язки студентів-практикантів; одержали інструктаж на настановній конференції; вчасно прибули до виробничої бази практики; ☐ робочий день студента-практиканта в навчальному закладі тривав бзизько 6 годин;	85-89

	☐ проводили уроки на високому та достатньому науково-методичному рівні; ☐ більшість уроків оцінені вчителями та методистами на «відмінно» і «добре»; ☐ продемонстрували вміння працювати на уроках географії і біології та здоров'я людини; ☐ намагалися апробували раціональні форми роботи на уроках географії і біології та здоров'я людини; ☐ застосовували різноманітні методи і прийоми роботи на уроках географії і біології та здоров'я людини; ☐ у присутності одного з методистів провели залікові позакласні заходи із географії і біології та здоров'я людини; ☐ відвідали та обговорили позакласні заходи інших студентів практикантів; ☐ займалися взаємовідвідуванням навчальних занять студентів співкурсників із наступним їхнім аналізом; ☐ вивчили учнівський колектив; ☐ ознайомилися з досвідом роботи вчителів-предметників навчального закладу; ☐ на належному методичному рівні провели профорієнтаційну роботу; ☐ мали незначні зауваження щодо якісного оформлення та подання на перевірку звітної документації з педпрактики.	
--	---	--

3.	☐ сумлінно виконували обов'язки студентів-практикантів; ☐ одержали інструктаж на настановній конференції; ☐ вчасно прибули до виробничої бази практики; ☐ робочий день студента-практиканта в навчальному закладі тривав близько 6 годин; ☐ проводили уроки на достатньому науково-методичному рівні; ☐ більшість уроків оцінені вчителями та методистами на «добре»; ☐ продемонстрували вміння працювати на уроках географії і біології та здоров'я людини; ☐ у присутності одного з методистів провели залікові позакласні заходи із географії і біології та здоров'я людини; ☐ відвідали та обговорили виховні заходи інших студентів-практикантів; ☐ займалися взаємовідвідуванням навчальних занять студентівспівкурсників із наступним їхнім аналізом; ☐ не провели на високому методичному рівні профорієнтаційну роботу; ☐ мали зауваження щодо якісного оформлення та подання на перевірку звітної документації з педпрактики.	75-84
4.	☐ недобросовісно виконували обов'язки студентів-практикантів; ☐ проводили уроки на достатньому або низькому науково-методичному рівні; ☐ більшість уроків оцінені вчителями та методистами на «добре» та «задовільно»; ☐ продемонстрували недостатні вміння працювати на уроках географії і біології та здоров'я людини; ☐ не використовували різноманітні методи та прийоми на уроках географії і біології та здоров'я людини; ☐ провели залікові позакласні заходи із географії і біології та здоров'я людини на низькому організаційному рівні; ☐ проігнорували взаємовідвідування;	65-74
	☐ не продемонстрували належного рівня сформованості професійно-педагогічних умінь; ☐ мають суттєві зауваження щодо якісного оформлення та подання на перевірку звітної документації з педпрактики.	

5.	☐ недобросовісно виконували обов'язки студентів-практикантів; ☐ присутність у навчальному закладі була епізодичною (у дні проведення уроків); ☐ проводили уроки на низькому науково-методичному рівні; ☐ більшість уроків оцінені вчителями та методистами на «задовільно»; ☐ не продемонстрували вміння працювати на уроках географії і біології та здоров'я людини; ☐ не використовувалися різноманітні методи та прийоми на уроках географії і біології та здоров'я людини; ☐ провели залікові позакласні заходи із географії і біології та здоров'я людини на низькому організаційному рівні; ☐ проігнорували взаємовідвідування; ☐ недостатньо вивчили учнівський колектив; ☐ були відсутніми на настановній та підсумковій конференціях; ☐ не продемонстрували належного рівня сформованості професійно-педагогічних умінь; ☐ мають суттєві зауваження щодо якісного оформлення та поданні на перевірку звітної документації з педпрактики.	60-64
6.	Студент-практикант не виконав програми педагогічної практики.	35-59 1-34

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	задовільно
60 - 63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ВИМОГИ ДО ЗВІТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ СТУДЕНТА-ПРАКТИКАНТА

Оформлення звітної документації здійснюється до закінчення педпрактики. На останньому тижні студент-практикант зобов'язаний подати документацію всім методистам, які оцінюють завдання, виконані під час проходження практики, про що ставиться відмітка в атестаційний лист.

Уся документація повинна бути студентами грамотно й охайно оформлена, складена в окрему папку з титульним листом (див. додаток А).

Перелік звітної документації керівнику практики:

1. Звіт студента про проходження виробничої педагогічної практики (див. додаток Б).
2. Атестаційний лист (див. додаток В).
3. План проведення уроків з підписами вчителя у вигляді таблиці.

№ п/п	Дата уроку	Тема уроку	Оцінка вчителя	Підпис вчителя	Коментар до уроку (за потреби)

4. **всі** конспекти проведених уроків з географії та **всі** конспекти – з англійської мови з оцінкою та підписом вчителя.
5. Розробка проведеного й оціненого вчителем залікового позакласного заходу з географії.
6. Розробка проведеного й оціненого вчителем позакласного заходу з біології та здоров'я людини.
7. Характеристика студента-практиканта з навчального закладу (**зі штампом (або на бланку ЗЗСО) та печаткою**), підписана директором, учителем географії, учителем біології та здоров'я людини та класним керівником.
8. Щоденник практики (з печатками та підписами, відгуками вчителів та методистів, оцінкою за виробничу педагогічну практику).

Звіт підписується студентом і складається за орієнтовним планом:

1. Термін та місце проходження виробничої педагогічної практики.
2. Виконана навчальна робота (скільки уроків було проведено, які з уроків виявилися найбільш вдалими, які методики та технології було використано і т. п., дається самоаналіз уроку та аналіз відвіданого уроку однокласника чи вчителя).
3. Здійснена методична робота (описати про роботу в методичних кабінетах та лабораторіях, участь у нарадах методичних об'єднань учителів географів, допомога вчителю в оформленні кабінету тощо).
4. Проведена виховна робота (описати проведену роботу в якості помічника класного керівника або куратора групи).
5. Проведений позакласний захід з географії та англійської мови (прозвітувати в якій формі був проведений захід, здійснити його об'єктивний аналіз).
6. Виконана науково-дослідницька робота (з методики навчання географії та англійської мови, виконання завдань із педагогіки та психології).
7. Звіт про проведену профорієнтаційну роботу.

8. Загальні особисті враження від педпрактики.
9. Власні пропозиції щодо підвищення ефективності проходження практики (розподіл студентів, виробничі бази практик, контроль за продовженням практики тощо).

Виконані студентами під час педагогічної практики завдання з педагогіки та психології подаються у визначений термін методистам відповідних кафедр.

Під час оцінювання результатів педагогічної практики враховуються та показники діяльності студентів-географів:

- ставлення до педагогічної діяльності;
- ставлення до учнівського колективу, стиль взаємовідносин з учнями;
- рівень активності, якість виконання усіх видів діяльності;
- дисциплінованість;
- науковий рівень проведення аналізу та самоаналізу педагогічної діяльності.

Список основної літератури

1. Вовк, М., Соломаха, С., Грищенко, Ю. «Psychological-pedagogical and practical modern teacher training: results of the monitoring study». *Естетика і етика педагогічної дії*, 26, 2022, с. 30-57. lib.iitta.gov.ua
2. Гулай, О. І. *Педагогічна практика : методичні вказівки...* Львів: ЛНТУ, 2022). URL: <https://lib.lntu.edu.ua/uk/147258369/16162>
3. Лук'янова, Л., Лянной, Ю., Семенов, О., Вовк, М. «Pedagogical partnership as a factor of quality practical training of future teachers in the context of war realities». *Herald of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine*, 2(5), 2022, с. 1-15. URL: <https://visnyk.naps.gov.ua/index.php/journal/article/view/394>
4. Матвеева, О. В. «Pedagogical foundations of language and literature subjects teaching in the general education institution with inclusive inclusion». *Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови*, 20, 110-125 (2022).
5. Методичні вказівки до проведення виробничої педагогічної практики у закладах загальної середньої освіти [Текст]: для здобувачів освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за ОПП Середня освіта (Географія. Біологія та здоров'я людини) / укладачі: О. Г. Корнус, Л. П. Міронець, А. О. Корнус, О. С. Данильченко, О. М. Король. – Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2023. – 36 с. URL: <https://repository.sspu.edu.ua/handle/123456789/12882>
6. Павлова, Н. «Pedagogical practice in the system of professional training of future informatics teachers». *Continuing Professional Education: Theory and Practice*, № 2, 2022, с. 36-44. URL: <https://doi.org/10.28925/1609-8595.2022.2.4>
7. Петренко, Л. «Conceptual principles of the future teachers training in higher pedagogical institution in the conditions of society digital transformation». *UNESCO Chair Journal Lifelong Professional Education in the XXI Century*, 1(7), 2023, с. 140-151. URL: [https://doi.org/10.35387/ucj.1\(7\).2023.140-151](https://doi.org/10.35387/ucj.1(7).2023.140-151)
8. Тучина, Н., Каминін, І. «Developing research competence of pre-service EFL teachers». *Educational Challenges*, 27(2), 2022, с. 216-227. URL: <https://doi.org/10.34142/2709-7986.2022.27.2.15>
9. Херодюк, Я., ін. «Didactic training of future primary school teachers: innovative context». *Український педагогічний журнал*, № 4, 2022. URL: <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2022-4-175-183>
10. Черевичний, Г. С. «Informational Support for the Pedagogical Practice Organization of Future Teachers of History (A Case Study of the Taras Shevchenko Kyiv National University)». *UNESCO Chair Journal Lifelong Professional Education in the XXI Century*, 2(8), 48-59 (2023). URL: [https://doi.org/10.35387/ucj.2\(8\).2023.48-59](https://doi.org/10.35387/ucj.2(8).2023.48-59)

11. Stoika, O. «Formation of Digital Literacy for Teachers in the System of Postgraduate Education in Ukraine». *Continuing Professional Education: Theory and Practice*, 2(75), 61-76 (2023). URL: <https://doi.org/10.28925/1609-8595.2023.2.7>
12. Tverdokhliebova, N., & Yevtushenko, N. «Pedagogical Culture of Teachers at Technical Universities for Safe Educational Process During the War in Ukraine». *Educational Challenges*, 28(1), 175-187 (2023).

Список додаткової літератури

1. Методичні вказівки до проведення виробничої (педагогічної) практики у закладах загальної середньої освіти для здобувачів освіти другого рівня (магістерського) вищої освіти за ОПП Середня освіта (Географія. Біологія та здоров'я людини) (Редакція друга, оновлена)/ укладачі О.Г. Корнус, О.М. Король., А.О. Корнус, О.С. Данильченко, О.М. Мащенко. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2023. 36 с.
2. Стеблюк, С. «Практика як складова професійної підготовки магістрів зі спеціальної освіти». *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота»*, № 50 (2022), с. 269-272. URL: <https://doi.org/10.24144/2524-0609.2022.50.269-272>

Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
Природничо-географічний факультет
Кафедра загальної та регіональної географії

ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ

з педагогічної (виробничої) практики студента 4 курсу
природничо-географічного факультету

(П.І.П. студента)

(місце проходження практики)

Керівник практики:

Підпис та оцінка

ЗВІТ ІЗ ВИРОБНИЧОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Студента-практиканта _____

Курс 4, група 742 природничо-географічного факультету Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка

Школа № _____

Методист з географії _____

Методист з англійської мови _____

Методист від кафедри педагогіки _____

Методист від кафедри психології _____

1. Кількісні результати виробничої педагогічної практики:

а) кількість відвіданих уроків учителів; б) кількість відвіданих уроків практикантів; в) кількість проведених уроків з географії і біології та здоров'я людини; г) кількість проведених виховних заходів; д) кількість проведених позакласних заходів з географії та англійської мови; е) кількість відвіданих виховних заходів; ж) кількість відвіданих позакласних заходів з географії і біології та здоров'я людини.

2. Характеристика ходу початкового етапу виробничої педагогічної практики: (участь у настановчій конференції та груповій бесіді з методистом; знайомство з керівництвом ЗЗСО та вчителями; ознайомлення з планом роботи вчителя географії та англійської мови; знайомство з учнями).

3. Аналіз проведеної навчально-виховної роботи з географії: (складання тематичного плану на період педагогічної практики; відвідування уроків учителів географії та англійської мови, загальна коротка характеристика уроків; проведення уроків в закріплених групах та під час заміни, виготовлення наочних посібників та інших допоміжних матеріалів тощо).

4. Аналіз проведеної позакласної роботи з географії: (загальна коротка характеристика відвіданих позакласних заходів з географії, проведених учителями та студентами-практикантами; опис підготовки до проведення позакласного заходу тему "_____"; самоаналіз проведеного заходу).

5. Аналіз проведеної позакласної роботи та англійської мови: (загальна коротка характеристика відвіданих позакласних заходів з біології та здоров'я людини, проведених учителями та студентами-практикантами; опис підготовки до проведення позакласного заходу тему "_____"; самоаналіз проведеного заходу).

6. Аналіз проведеної виховної роботи з учнями: (результати ознайомлення із системою роботи класного керівника й вивченні учнів класу; хід виконання функцій та обов'язків класного керівника, опис прийомів щодо реалізації виховної спрямованості уроків; загальна коротка характеристика відвіданих виховних заходів; опис підготовки до проведення виховних заходів за темами "_____"; самоаналіз проведених заходів).

7. Звіт про проведenu профорієнтаційну роботу студента-практиканта (у якій формі проводилася профорієнтаційна робота, в яких класах і т.д.).

8. Загальна особистісна характеристика педагогічної практики (оцінка результативності педагогічної практики в аспекті формування професійних умінь, зауваження та побажання щодо організації педагогічної практики).

Дата _____

Підпис студента-практиканта _____

АТЕСТАЦІЙНИЙ ЛИСТ виробничої педагогічної практики студента

_____ (П.І.П. повністю) природничо-географічного факультету,
спеціальності _____, який проходив практику в

_____ (вказати повну назву ЗЗСО та її адресу, телефон)

у _____ класі, в період з _____ по _____.

№ п/п	Показники оцінювання	Відповідальна особа (П.І.Б.)	Макс. балів до:	Набрані бали	Підпис
1.	Навчальна та позакласна робота з географії в школі	Вчитель з географії	15		
2.		Методист з географії	15		
3.	Навчальна та позакласна робота з англійської мови	Вчитель з англійської мови	15		
4.		Методист з англійської мови	15		
5.	Педагогічна робота в ЗЗСО	Методист з педагогіки	10		
6.		Класний керівник	5		
7.	Психологічна робота в ЗЗСО	Методист з психології	10		
8.	Профорієнтаційна робота в ЗЗСО	Методист з географії	10		

9.	Участь у настановчій та підсумковій конференції, оформлення звітної документації	Керівник практики	5		
10.	Підсумкова оцінка за педагогічну практику	Керівник практики	100		